

Bizi Zorlayan Çocuklarımızla İletişim

Prof. Dr. Ayşegül Ataman
Lefke Avrupa Üni.
TÜZYEKSAV Mütevelli Heyet
İkinci Başkanı

Ana babaları zorlayan özellikler

- Soruları ile sizi çıldırtıyor mu?
- Sizin unutmak istediğiniz şeyleri hatırlıyor mu?
- Kelime haznesi kendisinden daha büyük mü?
- Kendi akranlarından çok yetişkinlerle mi arkadaşlık yapıyor?
- Sınırlarını zorluyor , cevaplarına hayır ı kabul etmiyor, avukat gibi görüşlerini savunuyor mu?
- İlgi alanları çeşitli ve yoğun mu?

Üstün zekalı çocukla yaşamak

Her çocuk özeldir. Ancak üstün zekalı çocuk diğer üz çocuklarla bazı ortak özellikleri paylaşır. Farklı biçimde öğrenir. Farklı biçimde davranır. Akranlarından farklı biçimde tepki koyar. Bu nedenle ÜZ çocukların ortak özelliklerini bilmek gerekir. Üstün zekalı çocukların o kadar çok özellikleri vardır ki bazen bu onların başını belaya sokar

Devam

- Araştırmalar üstün yetenekli çocuğun gelişiminde ailenin okuldan daha önemli yer tuttuğunu göstermektedir.
- ocuğunu destekleyen ana babaların çocuklarının anlamlı bir eğitim alarak zamanlarını boşa harcamamalarına katkı yapacağı belirtilmektedir.

Problemlerle baş etmenin yolları

- Üstün Zekalı çocuklar ana babaları için güç çocuklardır. Akranlarından farklı olarak, daha fazla her şeyin farkında ,zeki, sebatkar, kolaylıkla uçlara kayabilen, yoğun bir birey. Bu nedenle ana babaların üstesinden gelmesi gereken fazla sayıda problemlerle karşılaşması olası. En başta gelecek olan olası problem çocuğun güçlü olduğu özellik alanlarında ortaya çıkabilir. Bu olası problemlerden bazıları ve nasıl başa çıkılabileceğini belirleyelim.
- Örnek olarak şu problemler ele alınmıştır.

Bilgiyi çok çabuk kazanmak ve aklında tutmak (Güçlü yan)

Olası problem: Diğer ocukların yavaş edinimlerine sabırsızlık gösterme, rutinden, tekrara dayalı ödevlerden hoşlanmama, temel becerileri edinmeye direnç gösterme, kavramları gereksiz yere karmaşıklaştırma .

Kavramlaştırma yeteneği, soyutlama ve sentezleme, problem çözüme ve zihinsel etkinliklerden hoşlanma

Olası problem:

- Ayrıntıları reddetmek yada hesaba katmamak,
- Alıştırmalara ve ödevleri yapmaya direnmek,
- öğretim sürecini sorgulamak

Neden-sonuç ilişkisini görebilmek

Olası problem:

- Duygular, gelenekler ya da dini ağırlıklı konular gibi mantıklı olmayan şeyleri kabul etmekte güçlük çekmek,

Gerçek eşitlik ve hakkaniyete düşkünlük

Olası problem:

- Pratik olmada güçlük yaşamak,
- insanlığa ilişkin konularla ilgilenmek
- Toplumda ters giden konuları sorgulamak,

İnsanları, nesnelere, sıra ve düzenine göre sistematik olarak örgütlemek

Olası problem:

- Karmaşık kuralları ya da sistemleri düzenlemeye çalışırken, yetkeci, kaba ya da dominat davranmak

Geniş ve zengin sözcük dağarcığı,üst düzey konularda kapsamlı bilgi

- **Olası problem:**
- Çeşitli durumlardan kaçmak için kelimeleri kullanmak,
- akranlarından ve okuldan sıkılmak,
- başkalarınınca her şeyi biliyormuş gibi görünmek

Eleştirel düşünme, yüksek beklenti düzeyi, öz eleştiri yapma, diğer kişileri değerlendirme

Olası problem:

- Diğer kişilere karşı eleştirici ya da toleranssız olma,
- Hayal kırıklığına ya da depresyona uğrayabilir,
- Mükemmelliyetçilik temel hedefi olabilir, bunun sonucu olarak iyiyi yakalayamaz.

Keskin gözlem, yeni deneylere açık olma, alışılmamışla ilgilenmeye istekli olma

Olası problem:

- Aşırı biçimde yoğun odaklanma,
- Nadiren saflık gösterme

Yaratıcı ve keşifçi, yeni yollar bulmaktan ve yapmaktan hoşlanmak

Olası problem:

- Alışılmış planları bozmak,
- Bilinen yolları reddetmek
- Diğer kişilerce farklı ve ayak uydurulamayan birisi olarak görülmek

İlgilendiği konularda uzun dikkat süresi ve odaklanma, amaca yönelik davranış, sebat

Olası problem:

- Çalışmanın bölünmesine aşırı tepki ve direnme,
- Odaklandığı konuda çalışırken diğer insanlar ya da görevleri umursamama
- Dik kafalık, inatçılık

Diğer insanlara empati geliştirme ve aşırı duyarlılık,arzularının diğerlerince kabulünü isteme

- **Olası problem:**
- Akranların onu istememesine ya da eleştirisine duyarlılık
- Diğer insanlarında aynı değerlere sahip olmasını bekleme,
- Başarılı olma ve tanınma gereksinimi

Yüksek enerji, atiklik, sabırsızlık

Olası problem:

- Etkinlik olmadığında engellenmek,
- Başkalarının programlarını bozmaya isteklilik
- Sürekli uyarılma gereksinimi,
- Aşırı hareketlilik(DEHB)

Bağımsız,bireysel çalışmayı tercih eder,sadece kendine güvenir

Olası problem:

- Arkadaşlarının ve ana babasının önerilerini reddeder,
- Uyumsuz,
- Grup çalışmalarında görevleri yerine getirmede aşırı sorgulama

Güçlü mizah duygusu

Olası problem:

- Dağınık ve disorganize görüntüsü verebilir,
- Zaman azlığında engellenir,
- Diğerleriyle sürekli yarışma bekler,
- Olaylardaki saçmalıkları görür,
- Yaptığı espriler akranlarınca anlaşılamayabilir.
- Arkadaşlarının dikkatini çekmek için sınıfın şaklabanı haline gelebilir.

ÜZ çocukları yetiştirirken ana babaların oynaması gereken roller

- ÜZ çocuk her ortamda gelişmez.Uygun ortamın sağlanması ana babalara düşer. Bu nedenle ana babalar öncelikle çocuğa **zaman ayırmalıdır**. Yaşadıkları **yaşamın tümünü onunla paylaşmalı** ve onu dışlamamalıdır.Onların tüm **gelişimini gözlemlemeli** ve **belirli özelliklerini mutlaka kayıt altına almalıdır**. Çocuk ondan yardım istediğinde mutlaka bunu sağlamalıdır.

İletişim kurabilen ve uyumlu Üstün çocuk yetiştirmenin on kuralı

1. Çocuğu büyük ölçüde anlamaya çabalamak etkili ana baba olmanın ilk kuralıdır. Burada söz konusu olan anlamamanın üç boyutu vardır. Birincisi öğrenmeye karşı göstermiş olduğu olağanüstü açlık ve çabayı, güçlü olduğu yanları anlamak.İkincisi, ÜZ çocuğa sahip olmanın ana babada nasıl bir anlam oluşturduğunu anlamak. Şok mu yaşıyor, gururlu mu vb. Üçüncüsü ÜZ çocuğa özge davranış özelliklerini anlamak

On kural devamı

2. **ÜZ çocuk için mükemmel ana baba olma yerine iyi ana baba olmak gerekmektedir.** Mükemmel olmaya çabalamak ana babaları bunalıma düşürür. Daha çok hata yapmalarına neden olur bu durum da çocuğa yansır.
3. Ana babanın ÜZ çocuğun duygusal olarak yoğun olduğunu bunun onu aksi ve patron gibi davranmasına yol açabileceği gerçeği ile baş etmek gerekir.
4. Öğretimini planlarken okul seçeneklerini iyi bilmek gerekmele birlikte mükemmel okul olmadığını akılda tutmak gerekir.

On kural devamı

5. **Çocuğun eğitim haklarını savunmayı aile öğrenmelidir..** Çocuğun yetenek düzeyinin ve potansiyelinin ne olduğunu, okulda öğretmene ve yöneticilere karşı savunan bir avukat olmayı ana babanın öğrenmesi gerekir.
6. Çocuğun gelişimsel gereksiniminin ne olduğunu aile uzmana danışmalı ve onun verdiği girdileri kullanmalıdır.
7. ÜZ çocuğu olan diğer ailelerle, öğretmenlerle bir araya gelebilmenin ve örgütlenmenin yollarını bulmalıdırlar.

On kural devamı

8. Ana baba ve öğretmenleri çocuğun sosyal gelişimini dikkatli olarak gözlemlemelidir.

9. **Çocuğun aile bireyleri ile iletişim becerilerini ana babanın geliştirmesi gerekmektedir.** Açık biçimde duyguların, endişelerin, okul, arkadaşlar vb bilmek ve takip edebilmek için bu önemlidir. Ancak bu iletişimin sorgulayıcı ya da tehdit edici biçimde olmaması gerekir. Paylaşım ağırlıklı olmalıdır.

10. **Ana baba çocukla ilgili planlarını sürekli değerlendirmelidir .Gerektiğinde değiştirilebilir.**